

Mäntyjärven sukuhistoriaa.

Sarakylän historiassa mainitun kansantarinan mukaan kerrotaan muutamien naisten matkanneen pakolaisina Livojokea ylöspäin ja osan matkanneen Kouvanjokea pitkin Kouvanjärvelle ja perustaneen Kouvan asutuksen. Osan kerrotaan poikenneen Mäntyjärvelle ja heistä saaneen alkunsa Mäntyjärven asutuksen.

Samaisen historian mukaan on Iin talvikäräjillä v.1687 käsitelty Juho Pekanpoika Siiran hakemusta saada perustaa uudistila Mäntyjärvelle. Ennen isojakoa on Mäntyjärven talo on kuulunut Iin pitäjän Kollajan kylään numerolla 32. Varsinaisen perustamisluvan tarkkaa aikaa ei ole tiedossani, mutta talo on perustettu noin 1680.

Osmo Kuha kertoo kirjoittamassaan lehtiartikkelissa (Kuriiri 27.2.1985), että vuoden 1691 veroluettelon mukaan Mäntyjärvellä asui Juho Mäntyjärvi ja hän lienee ollut Mäntyjärven ensimmäinen asukas. Perimätidon mukaan Mäntyjärven ensimmäiset asukkaat olisivat olleet sisarukset Britta ja Susanna Mäntyjärvi. He olivat Erkki Takkisen tyttöjä, he ja heidän veljensä Tuomas ja Heikki asuivat Mäntyjärvellä 1700-luvun alussa. Livon historian mukaan muutti Mäntyjärveltä Puhakkaan isännäksi Heikki Erkinpoika Takkinen v. 1725. Hän oli Puhakan vävy (Valpuri Heikintytär Puhakka) Vuonna 1731 kuoli veljeksistä Tuomas ja leski Gaarin perillisineen muutti pois. 1740. Uudet asukkaat tulivat Kuusamosta, Matti Kämäräinen vaimonsa Annan sekä sisarensa Sigridin ja vävyn Olli Huovisen kanssa. Matti ja Anna kuolivat pian Mäntyjärvelle tulon jälkeen ja Olli Huovinen jäi vaimonsa Sigridin kanssa Mäntyjärven taloa asumaan ja heidän jälkeläisiään me olemme.

Olli Heikinpoika Huovisen isä oli Heikki., mutta muuta tietoa minulla ei hänestä olekaan Olli Huovisen syntyäpaikaksi mainitaan Kuusamo ja syntymävuodeksi 1690. eräissä tiedoissa 1700. Olofilla ja Sigridillä oli 5 poikaa .Heikki, Antti, Olli, Matti, ja Johannes sekä 5 tytärtä, Kristiina, Anna, Sigrid, Katariina ja Brita. Pojista Antti s.1741 on käyttänyt myös nimeä Seiteri ja lienee Seiteri-sukuhaaran alku..Sarakylän historiassa on maininta Seiterin muurin mökistä Seiterin ojan suussa. Olli Huovien eli yli 90 vuotiaaksi ja hänen jälkeen isäntänä on ollut hänen poikansa Heikki, Molemmat olivat jämeriä isäntiä ja heidän aikana Mäntyjärven talo vaurastui hyvinvoivaksi taloksi, kuten Suur-Iin historiakin mainitsee. Heikki Olinp, oli myös lautamies ja hän kuoli 1804. Heikki Ollinp. Kuolinvuonna 1804 tila on jaettu kahdeksi Ollilaksi ja Mäntyjärveksi. Jakajina olivat Heikin ja tämän veljen Ollin pojat. Perimätiedon mukaan rukiita on jaettu siten, että kahdesta täydestä aitasta toinen on merkitty toiselle talolle. Heikin testamentista ilmenee, että varallisuutta on talossa ollut. Jako tuli viralliseksi vasta isojaossa, joka tehtiin 1850-luvulla ja sai lainvoiman 29.6.1861. isojaossa muuttui myös kyläjako, sillä laaja Kollajan kylä jaettiin pienempiin maarekisterikyliin. Isojaon jälkeen Mäntyjärven talot kuuluivat Sarajärven kylään Mäntyjärvi Rn:o 10 ja Ollila Rn:o 11. isäntänä oli Mäntyjärvellä Antti Heikinpoika Mäntyjärvi ja Ollilassa Heikki Ollila.

Olof Heikinpoika Mäntyjärven (Huovinen) tytär Kirstin Mäntyjärvi meni naimisiin Simon Pernun kanssa ja heidän jälkeläisiään ovt mm Juho Heikki Kortesalmi ja Kaisa Kreetta Säaskilahti. Heikki Olofinp. Mäntyjärven tytär Anna meni naimisiin Olli Hildusen kanssa ja toinen tytär Carin Erik Hildusen kanssa. Hilduset asuivat Säaskilahden talossa käyttivät sukunimeä Säaskilahti. Olli Hildusen pojista perheineen muutti Toljaan ja tämä suku on nykyistä Toljamon sukua. Hildusen Säaskilahdet häipyvät 1820 -luvulla ja tilalle tulee Tuomas Kantola Kemijärveltä. Tuomas perheineen muuttaa Rovaniemelle 17.6.1840. Hänen jälkeensä Säaskilahteen tulee asumaan Carl Gabriel Heikinpoika Mäntyjärvi (21.11.1812) puolisonsa Valborg Laurintytär Ryttingin (27.11.1819) sekä Carlin poikamiesveljen Johanin kanssa, Carl Gabrielilla ja Valborgilla oli seitsemän tyttöä ja poika Johan Henrik. Jonkinlaisten kiusallisten perheasioiden takia hän joutui lähtemään Säaskestä. Vävyksi Säaskeen tulee Johan Henrik Kortesalmi, josta tulee sittemmin Säaskilahden isäntä.. vaimona Carl Gabrielin tytär Katariina.

Kirjoittanut 18.7.2008 Tauno Mäntyjärvi